

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра теорії і історії мистецтв

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

з науково-педагогічної роботи

М. І. Токар

2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ І УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Галузь знань 02 «КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО»
Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»

Харків – 2021

Програму розроблено кафедрою теорії і історії мистецтв

Харківської державної академії дизайну і мистецтв

Розробник програми:

Корнев А.Ю., старший викладач кафедри ТІМ

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри теорії і історії мистецтв
Харківської державної академії дизайну і мистецтв

Протокол № 13 від 30 квітня 2021 року

В. о. завідувача кафедри Сушко В. А. Сушко

Узгоджено:

Декан факультету «Образотворче мистецтво» Шевченко В. Я. Шевченко

Завідувач навчального відділу ХДАДМ Жернокльова Г. О. Жернокльова

Затверджено Методичною радою ХДАДМ

Протокол № 20-05 від "14" травня 2021 року

АНОТАЦІЯ до навчальної дисципліни «Історія світової і української культури»

освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр

Викладання курсу «Історія світової і української культури» на спеціалізації «мистецтвознавство» передбачене навчальною програмою в циклі фахових дисциплін підготовки фахівця-мистецтвознавця.

Курс охоплює проблематику історії культури первісного часу та давніх цивілізацій, античної Греції та Риму, середньовічного часу, епохи Великих географічних відкриттів, Реформації, Бароко, Нового та Новітнього часу і знайомить студентів з основними історико-культурними процесами у світі й Україні від зародження людської цивілізації до кінця XX ст. - початку XXI століття.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **5 кредитів ECTS, 300 годин**: 150 год. аудиторної роботи (100 лекційних, 50 семінарських) і 150 год. самостійної роботи для студентів денної форми навчання.

ABSTRACT of the educational discipline «History of world and Ukrainian culture»

education-qualifying level: bachelor

"Culture" for the specialization "art history" is determined by the curriculum in a cycle of professional training courses in the preparation of a specialist art critic. The course teaches the history of the culture of primitive times and ancient civilizations, ancient Greece and ancient Rome, the Middle Ages, the great geographical discoveries, the religious Reformation, the Baroque era, the New and Newest periods of European history. Also, students get acquainted with the main historical and cultural processes in Ukraine and world history, from the birth of human civilization to the late 19th - early 21st centuries.

5 credits ECTS, 300 hours: 150 hours of classroom work (100 lectures and 50 seminars) and 150 hours of independent work for students of full-time study forms are allocated for the study of the discipline.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань:02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
	Спеціальність - 023 ОПП«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	
Модулів – 5	Спеціалізація «Мистецтвознавство» (теорія і історія мистецтв). Перший рівень вищої освіти	Рік підготовки: 1-й
Змістовних модулів – 5		Семестр: 1-й і 2-й
Загальна кількість годин – 150		Лекції: 100 год.
		Семінари: 50 год.
		Самостійна робота: 150 год.
<u>Тижневих годин</u> <u>Аудиторних:</u> 5 (однаково у 1-2 семестрах)	Види контролю: <u>Залік</u>	

2. Мета і завдання вивчення дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Історія світової і української культури» є надання студентам цілісного, концептуального уявлення про історію світової культури і місце в ній української культури; ознайомлення студентів з базовими історико-культурними періодами європейської цивілізації; розуміння ролі мистецтва у культурних процесах.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- Оволодіння аналізом історико-культурних процесів та їх взаємозв'язків;
- засвоєння та вільне користування нормативною термінологією;
- застосовування отриманих знань для культурологічної і мистецтвознавчої роботи.

Загальні (базові) компетентності:

- здатність зберігати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

Фахові (професійні) компетенції:

- здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі ;
- здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності;
- здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації;
- здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді.

У результаті вивчення курсу «Історія світової і української культури»

студент **повинен знати:**

- об'єкт, предмет та завдання історії світової культури як навчальної дисципліни, ключову фахову термінологію;
- основні хронологічні віхи в розвиткові світового історико-культурного процесу;
- просторово-географічну складову в історії світової культури;
- способи періодизації та класифікації культурних процесів у світі;

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент **повинен вміти:**

- вільно користуватись нормативною термінологією;
- логічно, грамотно, аргументовано викладати отримані знання (в усній та письмовій формах), доповідати результати власних спостережень;
- вільно орієнтуватись в хронології та просторі історико-культурних процесів;
- творчо, критично аналізувати здобуту у процесі навчання інформацію;
- застосовувати на практиці отримані теоретичні знання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент **повинен мати навички:**

- роботи з історичними, культурними і мистецькими джерелами;
- аналізу історико-культурного матеріалу, розуміння його сутності в історико-культурних процесах;
- складання плану розповіді на професійну тематику;
- письмових творчих робіт з культурологічної проблематики.

3. Програма навчальної дисципліни

Дисципліна «Історія світової і української культури» викладається студентам першого рівня вищої освіти (бакалавріату за ОПП «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»). Інформативний зміст навчальної дисципліни «Історія світової і української культури» складається з 24 тем, які розділені на 5 модулів.

Змістовний модуль 1. Культура первісної доби і давніх цивілізацій.

Тема 1. Вступ. Генеза поняття «культура». Зв'язок процесу антропогенезу із зародженням культури. Первинне значення поняття «культура». Людина – об'єкт і творець культури. Культура як діалог. Діалог культур. Зв'язок розвитку суспільних відношень з процесом творення цивілізації. Первинне значення поняття "цивілізація". Взаємодія культури та цивілізації.

Тема 2. Культура первісної доби. Природний світ первісної людини. Форми свідомості: фетишизм, тотемізм, анімізм. Поява мистецтва, відомі пам'ятки первісної культури. Генеза первісного суспільства. Диференціація соціальних функцій та інтенсифікація самоусвідомлення в умовах розпаду родо-племінних відносин.

Тема 3. Давній Єгипет. Єгипет Давнього, Середнього та Нового царств: суспільно-економічна картина, роль жерців, політичний устрій, адміністрація. Боротьба політично-культурних центрів, зміни в суспільній структурі. Роль «немху», посилення жрецтва Амона-Ра. Династія Аменхатепів. Наслідки царювання Ехнатона: політичні вектори, поширення інших релігій, загострення боротьби між світською та сакральною гілками влади, вплив на мистецтво. Проблема міфологічної свідомості. Міф, як засіб забезпечення життєдіяльності давньоєгипетської цивілізації. Провідні чинники міфологічної свідомості давніх єгиптян.

Тема 4. Давня Месопотамія. Особливості річкової цивілізації, зв'язок природи з світоглядом автохтонного населення. Етнічний склад Месопотамії. Хронологія та періодизація. Соціально-релігійні відносини; храм, як

осередок економічного життя народів Месопотамії. Особливості світської влади, її зв'язок з жрецтвом (політично-етнічні відмінності). Порівняння «картини» світовідчуття на прикладі месопотамської та єгипетської міфології. Релігійний ритуал.

Тема 5 . Давня Іудея. Процеси етногенезу в Ханаані, зв'язки з іншими культурами. Єгипетський період: генеза монотеїзму (Мойсей). Просування в Середземномор'я, боротьба за території. Період "суддів": формування державності (Саул). Соціально-економічні відносини. Засновники Ізраїльської держави (Давід, Соломон). Роль релігії в житті суспільства. Період "пророків": ослаблення Ізраїлю, Вавилонський «полон».

Тема 6 . Давня Греція. Мінойська (критська) цивілізація. Реконструкція соціально-політичних відносин: форми влади, царський рід, категорії населення. Розквіт ахейської (мікенської) цивілізації. Соціальна структура ахейської держави. Експансіоністська політика мікенських володарів. Нова хвиля завойовників.

Роль громад — основи громадського суспільства. Родова верхівка, її роль в економічному та політичному житті. Міфи та реальність «троянської війни». Історичні наслідки гомерівського періоду в житті Греції. Причини Великої колонізації, загальні наслідки. Античні колонії на території сучасної України, уявлення античного світу про ойкумену. «Розбудова» давньогрецької економіки, становлення афінської громади. Зростання поліса, внутрішній устрій, соціальне життя. Влада і демос. Тиранія. Реформи Солона, особливості полісної демократії. Греко-перські війни. Економічна влада Афін.

Зростання політичного впливу Перікла на афінській демос; «золотий вік» Афін. Змагання між Афінами та Спартою за владу в Греції. Пелопоннеські війни, агонія полісної Греції. Геополітична характеристика Македонії. Воцаріння Олександра. Початок східного походу та його причини. Повернення з походу, смерть О. Македонського. Боротьба діадохів і розпад імперії Македонського. Особливості елліністичної культури.

Змістовий модуль 2. Античний Рим і Середньовічна Європа.

Тема 7. **Давньоримська цивілізація.** Автохтонне населення: проблема етрусків. Особливості римського соціуму часів Ромула. Римські царі від Нуми Помпілія до Тарквінія Гордого. Боротьба плебеїв за римське громадянство. Формування республіканської влади, концепція «Imperium populi Romani». Пунійські війни. Протиріччя між ідеалами та сьогоденням. Спроба реформаторства, трибунати Тіберія та Гая Гракхів. Падіння престижу римської верхівки, корупція та «кумівство». Диктаторські тенденції і період тріумвіратів. Імператорський Рим і криза ідеології. Юдаїзм та християнство, як прояви кризи римського суспільства. Велике переселення народів і падіння римської імперії. Римське повсякдення, зв'язок мистецтва і ідеології.

Тема 8. **Генеza середньовічної європейської культури.** Наслідки розпаду римської імперії, виникнення варварських королівств. Візантія – «анти-Рим». Становлення феодальної системи суспільства на прикладі держави франків. Утворення та розпад франкської імперії, генеza європейських етносів. Норманський ракурс європейської історії і Київська Русь.

Розвиток церкви. Особливості західного та східного віросповідань. Картина світу середньовічного суспільства: загальна характеристика. Феномен хрестових походів: передумови; духовна, матеріальна, політична складові, наслідки.

Виникнення міст: демографічна ситуація, шляхи виникнення, боротьба за самостійність. Цехова структура. «Повітря» міської культури: «висока» та «низова» культура.

Змістовий модуль 3. Ренесанс і Реформація.

Тема 9. **Ренесанс на півдні Європи.** Передумови Ренесансу. Флоренція, як центр нових ідей. «Платонівська академія» і її роль у розвитку італійської культури. Гуманізм і антропоцентризм. «Промова про гідність людини» Пікі Мірандоли. Мистецька складова Ренесансу. «Титанізм» і його зворотній бік. Савонарола і криза ренесансного мислення.

Тема 10. Великі географічні відкриття. Передумови і початок Великих географічних відкриттів. Боротьба між Португалією та Іспанією. Мандрівки Колумба. Плавання Васко да Гама. Навколосвітня подорож Ф. Магеллана. Наукові гуртки і закріплення нових географічних назв. Роль конкістадорів. Глобальні наслідки географічних відкриттів.

Тема 11. Реформація. Криза католицької церкви. Постать Мартина Лютера, початок протестантизму і Реформації. Розповсюдження і генеза реформаційних ідей в країнах Європи. Реакція католицької церкви – контрреформація. Релігійні війни і принцип «свободи віри». Реформація і «буржуазна етика», початок формування «нової Європи».

Тема 11. Північний Ренесанс. Особливості розвитку Північної Європи. Розповсюдження протестантських течій і їх вплив на суспільну думку. Розвиток суспільства і сплеск цікавості до мистецтва. Нові ідеї і жанри в образотворчому мистецтві. Майстри Північного Ренесансу.

Змістовий модуль 4. Формування культури у Новий час.

Тема 13. Нідерландська революція. Причини антиіспанського повстання в Нідерландах. Перебіг подій і виникнення Голландії, ситуація у Фландрії. Результати першої буржуазної революції, її вплив на культуру в цілому і мистецтво.

Тема 14. Англія в Новий час. Династія Тюдорів і її роль у державному і культурному житті Англії. Започаткування династії Стюартів і криза англійської монархії. Боротьба між парламентом і королем. Перебіг англійської буржуазної революції. Правління О. Кромвеля. Наслідки англійської революції в політиці і культурі.

Тема 15. Франція в Новий час. Наслідки Реформації у Франції, релігійне примирення. Правління Людовика XIV. Боротьба між аристократичними кланами і роль католицької церкви в управлінні державою. Правління Людовика XV, політика протекціонізму. Роль «короля-сонце» у розвитку французької культури і мистецтва.

Тема 16. Річ Посполита. Передумови об'єднання польських, українських і литовських земель в єдину державу. Особливості влади у Речі Посполитій. Роль козацтва. Складність релігійного питання. Ренесансні впливи на культуру українських земель. Козацька епоха і «козацьке бароко». Розподіл українських земель між європейськими державами.

Тема 17. Особливості культури XVIII століття . «Відкриття світу» або час авантюристів. Принципи бароко, як принципи культури XVIII століття. Культурне життя Європи у постатях митців: Італія (Караваджо), Франція (Ватто і Буше), Голландія і Фландрія (Рембрандт і Рубенс), Іспанія (Веласкес і Ель Греко).

Змістовий модуль 4. Європейська культура XIX - XX століть.

Тема 18. Велика буржуазна революція та імперії. Передумови революції, зародження неокласицизму. Велика буржуазна революція – перебіг подій. Ідеї революції і програма та практика неокласицизму. Криза французької революції, постать Наполеона Бонапарта. Наполеонівські війни та їх відображення у мистецтві. Імперська культура.

Тема 19. Між романтизмом та імпресіонізмом. Європейські академії мистецтв та їх роль у культурі. Сильні і вразливі сторони академічної художньої освіти. «Бунт» проти академізму і зародження романтизму. Строкатість європейського романтизму. Український романтизм. Перетворення романтизму на європейську «класику». Нове мистецтво імпресіонізму.

Тема 20. Модерн в Європі. Науково-технічна революція та її вплив на європейське суспільство. Роль Всесвітніх виставок в розвитку культури. Вплив східної культури і мистецтва на європейське мистецтво. Програма модерну. Регіональні особливості. Український модерн і його прояви. Вплив модерну на промисловий дизайн.

Тема 21. Світ між тоталітарними державами. Соціальні перетворення початку XX століття та їх взаємозв'язок із культурою. Перша світова війна і світовий революційний рух. Баугауз. Післявоєнна криза і

утворення тоталітарних ідеологій і режимів (Італія, Німеччина, СРСР). Тоталітарна культура і мистецтво. Друга світова війна і крах тоталітарних держав.

Тема 22. «Фінал» мистецтва. Соціальні і культурні зміни після Другої світової війни. Розпад колоніальної системи, зміни карти світу. Молодіжний протестно-соціальний рух і його вплив на європейську культуру. Йозеф Бойс і «фінал» мистецтва. Постаті митців середини ХХ століття. Структуралізм і постмодернізм в культурі.

Тема 23. Українська культура другої половини ХХ століття. Період «відлиги» і його вплив на українську культуру. Нові утиски проти української інтелігенції і дисидентський рух. Митці-дисиденти і український андеграунд. Проблема «соціалістичного реалізму». Паралельний культурний світ української еміграції. Розпад СРСР і українська культура.

Тема 24. ХХІ століття. Погляд у майбутнє. Незалежна Україна і проблеми культури. Вплив на світову культуру науково-інформаційної революції. Проблема дефініції «сучасне мистецтво». Сучасні культурні тенденції і можливі варіанти розвитку мистецтва: дискусія.

4. Структура навчальної дисципліни (денна форма, заочна відсутня)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		лекції	практ.	с.р.
<i>Змістовий модуль 1. Культура первісної доби і давніх цивілізацій</i>				
Тема 1. Вступ.	4	2	-	2
Тема 2. Культура первісної доби	4	2	-	2
Тема 3. Давній Єгипет	20	6	4	10
Тема 4. Давня Месопотамія	4	2	-	2

Тема 5. Давня Іудея	12	4	2	6
Тема 6. Давня Греція	32	10	6	16
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	76	26	12	38
<i>Змістовий модуль 2. Античний Рим і Середньовічна Європа</i>				
Тема 7. Давньоримська цивілізація	24	8	4	12
Тема 8. Генеза середньовічної європейської культури	50	16	9	25
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	74	24	13	37
<i>Змістовий модуль 3. Ренесанс і Реформація</i>				
Тема 9. Ренесанс на півдні Європи	16	6	2	8
Тема 10. Великі географічні відкриття	6	2	2	2
Тема 11. Реформація	13	4	2	7
Тема 12. Північний Ренесанс	6	2	2	2
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	41	14	8	19
<i>Змістовий модуль 4. Формування культури у Новий час</i>				
Тема 13. Нідерландська революція	4	2	-	2
Тема 14. Англія в Новий час	13	4	2	7
Тема 15. Франція в Новий час	13	4	2	7
Тема 16. Річ Посполита	4	2	-	2
Тема 17. Особливості культури XVIII століття	13	4	2	7
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>	47	16	6	25
<i>Змістовий модуль 5. Європейська культура XIX – XX століть</i>				

Тема 18. Велика буржуазна революція та імперії	13	4	2	7
Тема 19. Між романтизмом та імпресіонізмом	13	4	2	7
Тема 20. Модерн в Європі	8	2	2	4
Тема 21. Світ між тоталітарними державами	8	2	2	4
Тема 22. «Фінал» мистецтва	4	2	-	2
Тема 23. Українська культура другої пол. ХХ століття	10	4	2	4
Тема 24. ХХІ століття. Погляд у майбутнє	6	2	1	3
<i>Разом за змістовим модулем 5</i>	62	20	11	31
Усього годин				

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Ехнатон і період «Амарна» в культурі Давнього Єгипту.	4
2.	Виникнення держави в давній Іудеї.	2
3.	Греція в творах Андре Бонара. «Золотий вік» Афін	6
4.	Виникнення Риму за Тітом Лівієм. Життєписи Гая Транквілла і Плутарха.	4
5.	«Сповідь» Августина Блаженного. Життєпис Сергія	9

	Радонезького. Роль жінки в середньовічній Європі.	
6.	«Життєписи» Джорджо Вазарі	2
7.	Постаті першовідкривачів епохи Великих географічних відкриттів	2
8.	Особливості Реформації в країнах Європи.	2
9.	Прояви реформаційних ідей в мистецтві Північної Європи.	2
10.	Англія і династія Тюдорів	2
11.	Французька культура часів Людовика XIV	2
12.	Французькі просвітники і авантюристи	2
13.	Мистецтво і політика у Франції кінця XVIII - початку XIX століття	2
14.	Романтизм в українському мистецтві	2
15.	Український модерн	2
16.	Мистецтво доби тоталітаризму	2
17.	Поетика українського мистецтва другої половини XX століття.	2
18.	Перспективи розвитку культури у XXI столітті	1
	Усього	50 год.

Примітка: Оскільки курс облаштований значною кількістю семінарів, самостійна робота студентів, в першу чергу націлена на підготовку відповідей або доповідей на семінарських заняттях. Також курс супроводжується тестовими завданнями по кожній значній темі, які потребують самостійної підготовки.

6. Методи навчання

Методи навчання обумовлені інтегральним характером курсу, який поєднує культурологічну і мистецтвознавчу складові. Також у сучасному навчальному процесі важливою є методика діалогу і роботи у творчих групах.

7. Методи контролю

Основною формою контролю є семінарські заняття, у яких задіяні усні і письмові відповіді, а також форма наукової доповіді. Ще однією формою є аудиторне виконання тестових робіт за основними темами.

8. Шкала оцінювання знань, вмінь та навичок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Добре
75 – 81	
64 – 74	Задовільно
60 – 63	
35 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
1 – 34	

9. Критерії оцінки знань та умінь студентів першого (бакалаврського) рівня освіти з курсу «Історія світової і української культури»

90–100 балів («відмінно» за національною шкалою, **A** – за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал курсу і професійну лексику, творчо підійшов до виконання завдань, логічно виконав усі завдання за рекомендаціями викладача.

82–89 балів («добре» за національною шкалою, **B** – за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями але не продемонстрував творчого самостійного підходу.

75–81 балів («добре» за національною шкалою, **C** – за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, , але при цьому виконана робота мала недоліки.

64–74 бали («задовільно» за національною шкалою, **D** – за шкалою ECTS) отримує студент, який опанував матеріал курсу, однак виконував завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (запізнення з виконанням, відсутність творчого підходу тощо).

60–63 балів («задовільно» за національною шкалою, **E** – за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал курсу, виконав більшу частину з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків.

35–59 балів («незадовільно» за національною шкалою, **FX** – за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань.

1–34 балів («незадовільно» за національною шкалою, **F** – за шкалою ECTS) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів курсу, не виконав програми курсу і більшість семестрових завдань і, в результаті, не склав заліку. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

10. Тезаурус дисципліни

Українська мова	Англійська мова
Давньогіпетська цивілізація	Ancient Egyptian
Колонізація	Colonization
Поліс	Polis
Варварський	Barbarous
Християнство	Christianity
Відродження	Renaissance
Географічні відкриття	Geographic discovery
Реформація	Reform
Контрреформація	Contrreform
Новий час	New time
Проблема XVII ст.	Problem XVII in.
Революція	Revolution
Протестантська етика	Protestant ethics
Культурний процес	the Cultural process
Просвітництво	Enlightening
Природне право	the Absolute law
Енциклопедизм	Encyclopaedism
Буржуазність	Bourgeoisness
Повсякденність	daily Occurence
Побут	Way of life
Бонапартизм	Bonapartizm
Романтизм	Romanticism
Ідеологія	Ideology
Парламентаризм	Parlamentarizm
Реалізм	Realism
Імпресіонізм	Impressionism
Модерн	Modern
Робітничий рух	Working motion
Суспільство споживання	Society of consumption
Світова війна	World war
Декаданс	Dekadans
Окупація	Occupation
Холодна війна	Cold war
Шістдесятництво	Generation shestidesyatnikov
Дисиденти	Dissidents
Контркультура	Kontr-culture
Перебудова	Perestroyika

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Августин Блаженний Сповідь. Львів.: «Свічадо», 356 с.
2. Алексіс де Токвіль. Давній порядок і Революція. К.: Юніверс, 2000. 220 с.
3. Балух В. О. Історія античної цивілізації в 3-х томах. Чернівці: Вид-во «Наші книги», 2016.
4. Балух В. О., Коцур В. П. Культура античності. Чернівці: Вид-во «Наші книги», 2016. 362 с.
5. Балух В. О., Коцур В. П. Історія середніх віків. У 2-х томах. Чернівці: Вид-во «Наші книги», 2010.
6. Балух В. О., Коцур В. П. Ранньомодерна Європа. Чернівці: Вид-во «Наші книги», 2016. 703 с.
7. Бонар А. Греческая цивилизация. В 3-х книгах. М.: Искусство, 1992.
8. Бродель Ф. Цивілізація і капіталізм. XV-XVIII ст. В 3-х т. К.: Основи, 1995-1999.
9. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. К.: Основи, 2000. 260 с.
10. Винайдення традиції. Збірник статей / за ред. Е. Габсбаума і Т. Райнджера. К.: Ніка-Центр, 2005. 448 с.
11. Гай Светоній Транквілл Життєписи 12 цезарів. К.: Піраміда, 2019. 312 с.
12. Гарин І. І. Лютер. Харків: Фолио, 1994. 228 с.
13. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры. М.: Искусство, 1984. 350 с.
14. Еко Умберто Історія європейської цивілізації. Рим. Х.: Фолио, 2015. 1040 с.
15. Еко Умберто Історія європейської цивілізації. Близький схід. Х.: Фолио, 2016. 1310 с.
16. Еко Умберто Історія європейської цивілізації. Греція. Х.: Фолио, 2019. 1230 с.
17. Історія сучасного світу: соціально-політична історія століть: Навч. посіб. / Ю. Горбань, Б. Білик та ін. К.: Вікар, 2003. 435 с.
18. Історія української культури. Підручник. Х.: Право, 2017. 368 с..
19. Левчук Л. Історія світової культури. К.: Вид-во ЦУЛ, 2019. 398 с.
20. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура. К.: Вид-во ЦУЛ, 2019. 584 с.
21. Корнєв А., Тарасов В. Історія зарубіжної культури. Навчальний посібник. Х.: ХДАДМ, 2021. 190 с.
22. Котрелл Л. Во времена фараонов. М.: Наука, 1982. 380 с.

- 23.Кріль М. М. Історія країн центрально-східної Європи (кінець ХХ - початок ХХІ століття): навчальний посібник. К.: Вид-во «Знання», 2008. 284 с.
- 24.Лекції з історії світової та вітчизняної культури. Львів: Світ, 2005. 568 с.
- 25.Плутарх Порівняльні життєписи. К.: Дніпро,1991. 438 с.
- 26.Сучасна культурологія. Навчальний посібник. К.: «Кондор», 2018. 342 с.
- 27.Cultural History in Europe / <https://library.oapen.org/bitstream/id/910b1690-ce0c-4e8d-9476-4ae2863b5f15/627774.pdf>
- 28.Material Culture and Cultural History / <https://watermark.silverchair.com/0022195043327426.pdf>
- 29.World culture: origins and consequences / https://www.researchgate.net/publication/289758923_World_Culture_Origins_and_Consequences
- 30.World History: cultures, states, and societies <https://web.ung.edu/media/university-press/World%20History%20Textbook-082817.pdf>

Додаткова:

- 31.Гейзинга Й. Homo ludens. Статті з історії культури / https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Heiz/index.php
- 32.Замаровський В. Сім чудес світу. К.: Веселка,1979. 320 с.
- 33.Історія сучасного світу. Соціально-політична історія XV – початку ХХІ століття. К.: «Знання», 2012. 438 с.
- 34.Історія української культури. Від стародавніх часів до ХІХ століття. Ілюстрована хрестоматія. К.: Ліра-К, 2020. 320 с.
- 35.Корнєв А.Ю. Символічні ряди в українських народних думах про Богдана Хмельницького / Культура України: Зб. наук. пр. Вип. 14. Х.: ХДАК, 2004. С. 177-186.
- 36.Косідовський З. Коли сонце було богом. К.: Вид-во дитячої літератури УРСР, 1963. 344 с.
- 37.Крип'якевич І. Всесвітня історія. В 3-х т. К.: Либідь, 1995.
- 38.Лосєв І. В. Історія і теорія світової культури: Європейський контекст. К.: Либідь, 1995. 224 с.
- 39.Мустафін О. Справжня історія Раннього Нового часу. Х.: «Фоліо», 2014. 416 с.
40. Сандюк Л. О. Основи культурології. К.: Вид-во ЦНЛ, 2019. 400 с.
- 41.Павлова О.Ю. Історія української культури. К.: «Кондор», 2017. 340 с.

- 42.Плохій С. Наливайкова віра: Козацтво та релігія в ранньомодерній Україні. К.: Критика, 2006. 494 с.
- 43.Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Х.: «Основа»,1990. 223 с.
- 44.Умберто Еко Вечный фашизм / Пять эссе на темы этики. С-Пб.: Симпозиум, 2000. 160 с.
- 45.Чікарькова М. Ю., Абрамович С. Д. Культурологія: підручник. К.: Кондор, 2018. 452 с.
- 46.Scott L. Montgomery, Alok Kumar A history of science in world cultures. 2016. 364 p.
- 47.Toby Wilkinson The rise and fall of ancient Egypt. London, 2011. 672 p.